GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 167. *Vinerĭ, 31 Iulie (12 Augustŭ).* **1887.**

Brașovŭ, 30 Iulie 1887.

Se putea ușorŭ prevedé, că mișcarea cea mai nouă din sînulŭ Slavilorŭ Anstriei și mai alesŭ manifestațiunile pressei cehice pentru slavismŭ și pentru solidaritatea cu toțĭ Slavii din imperiu, prin urmare și cu Croații și Slovacii din Ungaria, va deștepta mânia și îngrijirea politicilorŭ din Pesta.

Cetitorilorŭ noștri le este cunoscutŭ în ce modŭ s'au esprimatŭ în timpulŭ din urmă organele de frunte ale Cehilorŭ din Boemia asupra egemoniei maghiare-germane; le este cunoscutŭ cum apeléză aceste ḍiare la „consciința slavă“ și la comuniunea de interese dintre tóte popórele slave, cu scopŭ de a face odată finitŭ supremației, de care sufere aḍi mai multŭ séu mai puținŭ, afară de aristocrația polonă, întréga poporațiune slavă a monarchiei.

Limbagiulŭ acesta alŭ pressei boeme se înțelege că n'a pututŭ sé-i lase pe Ungurĭ indiferențĭ. „Pester Lloyd“ a avutŭ deja o polemiă cu „Politik“ din Praga asupra ideei „solidarității slave,“ ér acuma își ridică din nou vocea în contra mișcărei slave din Austria și începe *a amenința*, după obiceiu.

Nu putemŭ trece cu vederea“ — ḍice „Pester Lloyd“ — „că Cehii își ținŭ de „datoriă slavă“ a lorŭ ca se dé în viitorŭ mai mare atențiune și oposițiunei croate și ca sĕ-i vină în ajutorŭ; asemenea își facŭ de lucru în modŭ netrebnicŭ cu Slovacii noștri. Fața cu partida guvernamentală croată ei iau în apĕrare cu tendință clarŭ esprimată pe Starcevicĭ și noua coalițiune oposițiunală; și în comitatele din Ungaria de susŭ se folosescŭ de orĭ-ce ocasiune posibilă și neposibilă, spre a lăți în sînulŭ poporațiunei slovace ura și nemulțumirea. Ce 'i dreptŭ, o pagubă însemnată nu ne-au pututŭ pricinui până acuma, și vomŭ sta la pândă, ca sĕ punemŭ la timpŭ capĕtŭ machinațiunei otrăvitorilorŭ de profesiune. Din tóte resultă însĕ că e metodă în nebuniă, că pe tótă linia s'a pusŭ în mișcare haita panslavistă. Și manifestațiunile din vorbă nu vinŭ din partea foilorŭ obscure cehice; nu, organe de partidă de primulŭ rangŭ recunoscute, în care obicĭnuescŭ a scrie conducĕtorii maiorității parlamentului de dincolo de Laitha, suntŭ cele ce intonéză corulŭ acesta sĕlbaticŭ panslavisticŭ.“

E clarŭ că fóia tiszaistă se turbură mai multŭ din causa cochetării Cehilorŭ cu Croații și cu Slovacii, și are tótă dreptatea sĕ fiă îngrijată de acésta, căcĭ scie pré bine, că ura și nemulțămirea esistă de faptŭ și că prin urmare nu le va fi greu Cehilorŭ de a-șĭ împlini pretinsa lorŭ datoriă slavă față cu Slavii din Croația și din Ungaria. Cu tóte acestea „Pester Lloyd“ se preface a pune cea mai mare greutate pe agitațiunea unorŭ foi cehice în contra strînsei alianțe cu Germania.

Faptulŭ, că Cehii au simpatisatŭ totdéuna mai multŭ pentru Rusia decâtŭ pentru Germania, îi este bine cunoscutŭ fóiei pestane și de aceea nicĭ că o póte surprinde, décă astăḍĭ ḍiarele lorŭ pretindŭ, că din punctulŭ lorŭ de vedere slavŭ n'ar fi nicĭ o nenorocire pentru Austria, décă Germania ar fi bătută în luptă cu Rusia și cu Francia.

Fóia tiszaistă amenință cu intervenirea Ungariei în afacerile interióre ale Austriei, póte că se gândesce la ajutorulŭ ce — după „Kreuzzeitung“ — arŭ fi chemați Ungurii sĕ-lŭ dea comitelui Taaffe. Dér este mare întrebare, décă Cehii în împrejurările de față se vorŭ retrage așa curêndŭ dinaintea amenințărilorŭ ungurescĭ ca altă dată și décă nu vorŭ rĕspunde și ei la amenințărĭ cu amenințărĭ.

Décă este puținŭ adevĕrŭ în afirmarea lui „Pester Lloyd“, că agitațiunea slavă în Austria se face cu metodă, atuncĭ ușorŭ s'ar puté, ca unŭ eventualŭ amesteců directŭ alŭ Ungurilorŭ în afacerile interne austriace sĕ provóce tocmai ceea ce ei voescŭ sĕ 'mpedece, adecă întrarea panslavismului în monarchia nóstră.

In totŭ casulŭ li se pregătesce Ungurilorŭ o grea situațiune prin mișcarea cea mai nouă slavă. Ungurii puteau sĕ fiă aḍĭ fără grije și sĕ fumeze din pipă în liniște, décă politicii lorŭ nu erau așa de scurtŭ vĕḍĕtorĭ și căutau sĕ se împace sincerŭ cu tóte popórele nemaghiare. Față cu Slavii nemulțămițĭ de aḍĭ însĕ, ei vorŭ avé o periculósă posițiune în luptă cu Cehii și panslavismulŭ acestora se póte folosi cu succesŭ de arma ce le-o dă însușĭ modulŭ de guvernare actualŭ maghiarŭ.

Și cumcă le este seriosŭ Cehilorŭ cu solidaritatea slavă o dovedescŭ escursiunile ce se arangează din Boemia și în Boemia tocmai acum, cu scopŭ de a se întări legăturile dintre popórele slave din monarchiă.

Așa au mersŭ Cehii din Pesta sĕ visiteze teatrulŭ din Praga, apoi cei din Praga s'au dusŭ la Laibach cu unŭ trenŭ de plăcere ca sĕ salute pe frații lorŭ Slovenĭ, și primarulŭ orașului a numitŭ acéstă întêlnire o „festivitate a solidarității slave.“

Ungurii, décă erau politicĭ înțelepțĭ, puteau se prevéḍă mișcarea slavă de adĭ și sĕ'i prevină stabilindu înăuntru unŭ regimŭ dreptŭ și echitabilŭ. Atuncĭ nu mai aveau a se teme de panslavismŭ.

Esperiența de mobilisare în Francia.

După cum comunică „Agenția Liberă«, ministrulŭ de rĕsboiu francesŭ a pregătitŭ tóte ordinele generale privitóre la esecutarea esperienței de mobilisare. S'a și întocmitŭ redactarea afișelorŭ carĭ vorŭ trebui lipite în regiunea desemnată; nu lipsesce decâtŭ No. acestei regiunĭ și data „primei ḍile« a mobilisărei, carĭ vorŭ fi adăugate cu mâna în ultimulŭ momentŭ, când guvernulŭ va fi luatŭ o hotărîre în acéstă privință.

După aceste afișe, ministrulŭ de rĕsboiu ordonă mobilisarea tuturorŭ statelorŭ majore, serviciilorŭ și corpurilorŭ din trupele regiunei hotărîte. Suntŭ convocațĭ și trebue, la vederea afișelorŭ, sĕ se ducă la posturile indicate prin scrisorile lorŭ de serviciu seu libretŭ: 1. Toțĭ oficerii afectațĭ corpului de armata mobilisată. 2. Toțĭ ómenii în disponibilitate séu în reservă ai armatei active avêndŭ domiciliulŭ în regiunea interesată.

Ómenii carĭ ar fi obținutŭ o dispensă séu o amânare pentru anulŭ 1887 precum și cei carĭ arŭ fi fostŭ chiar convocațĭ în cursulŭ anului nu suntŭ scutițĭ de acestŭ apelŭ. Ómenii așa ḍișĭ la disposițiunea autorităței militare, acei ai serviciilorŭ auxiliare, ómenii armatei teritoriale și ai reservei sale, afectațĭ la servițiĭ speciale, vorŭ fi convocațĭ prin ordine de apelŭ individualŭ. Ómenii cu reședința regulată în străinătate în Algeria și în colonii suntŭ scutițĭ de a rĕspunde la apelŭ. Durata macsimă a convocărei este de 30 ḍile pentru oficerĭ și 28 pentru trupe. Oficerii și ómenii desemnațĭ pentru servițiile speciale vorŭ fi totușĭ reținuțĭ pănă la sfârșitulŭ misiunei lorŭ.

De altmintrelea este probabilŭ că pentru cea mai mare parte a ómenilorŭ convocațĭ, durata apelului nu va trece peste 21 de ḍile.

Foile cehice și ministrulŭ Gautsch.

Asupra cunoscutei mĕsurĭ a ministrului de instrucțiune Gautsch, prin care se desființéză câteva gimnasii de statŭ cehice și altora li-se detrage subvențiunea, se pronunță foile cehice cu mare amărăciune.

„*Politik*« scrie: „Asigurămŭ pe ministrulŭ Gautsch, că poporulŭ cehicŭ înțelege nisuința sa. Elŭ voiesce sĕ deschidă calea germanisării prin scólă... Intrebămŭ pe ministrulŭ-președinte Taaffe, cum se potrivescŭ mĕsurile lui Gautsch cu declarările solemne, ce le-a făcutŭ densulŭ în numele guvernului în sesiunea din anulŭ acesta a parlamentului centralŭ, că guvernulŭ va ține contŭ de îndreptățitele pretențiunĭ ale maiorității, rĕmânêndŭ fidelŭ programei sale?..

„*Narodny Listy*“ ḍice: „Acum, după ce e gata pactulŭ austro-ungarŭ în partea lui cea mai esențială, Maghiarii și Germanii suntŭ scăpațĭ de orĭ ce temere și credŭ că a sositŭ momentulŭ multŭ doritŭ de a arunca masca, a-șĭ face plăcerea și a reduce pe Cehĭ la aceea posițiune neînsemnată, la care, afară de Polonĭ séu mai bine ḍisŭ afară de nobilimea polonă, suntŭ redușĭ toțĭ ceilalțĭ Slavĭ. E vorba ca Germanii sĕ devină în Austria, ca Maghiarii în Ungaria, singurulŭ poporŭ pe care sĕ se razime statulŭ; precum în Ungaria limba maghiară așa sĕ fiă aicĭ limba germană singura limba privilegiată și precum odinióră au peritŭ în Ungaria de susŭ gimnasii slovace, așa țintescŭ a procede acum în Austria contra institutelorŭ negermane și în specialŭ contra celorŭ cehice. Mĕsura ministrului Gautsch este *cea dintâiu faptă a nouei ere maghiaro-germane.* Poporulŭ cehicŭ a ajunsŭ la pragulŭ luptei celei marĭ de apĕrare. Inainte de tóte trebue sĕ scăpămŭ institutele nóstre, ce suntŭ amenințate prin retragerea subvențiunei de statŭ.«

„*Hlas Narodna*“ declară pe ministrulŭ Gautsch de unŭ contrarŭ naționalŭ alŭ Cehilorŭ și ḍice că aceștia nu se vorŭ mai pute împăca cu elŭ nicĭodată. »...Óre ministrulŭ Gautsch sĕ fi semțitŭ că i-a sositŭ timpulŭ? Sĕ fi așteptatŭ óre numai, până ce s'au delăturatŭ greutățile pactului — grație jertfelorŭ aduse de Cehĭ — spre a se presenta oposițiunei germane ca ministrulŭ ei, ca ministrulŭ limbei de statŭ germane?... Procederea ministrului Gautsch va provoca o luptă fatală... Unde este însĕ contele Taaffe cu programa și promisiunile sale solemnele?....

Caracteristicŭ este, că foile clericale în frunte cu „Vaterland“ aprobă mĕsura ministrului Gautsch împreună cu foile oposițiunale germane, ḍicêndŭ că ea s'a luatŭ numai din considerațiunĭ bugetare. „Acésta va trebui sĕ nĭ-o dovedéscă ministrulŭ la loculŭ competentŭ«, esclamă „Politik‘. Acéstă fóiă declară acum afacerea ca o »afacere de onóre« pentru întregulŭ ministerŭ și pentru parlamentŭ.

Guvernulŭ a opritŭ meetingulŭ conchiămatŭ la Hochstadt în afacerea Gautsch. Pe ḍiua de 14 l. c. este conchiămatŭ unŭ mare meetingŭ în aceeașĭ afacere la Brunn. Foile cehe anunță că Cehii din Viena vorŭ lua parte. Asemenea se va întruni la 28 l. c. în Ungarisch Hradisch unŭ taborŭ cehicŭ.

Esposiția slovacă și guvernulŭ ungurescŭ.

E bătĕtóre la ochĭ atențiunea ce o dă guvernulŭ și foile ungurescĭ esposițiunei slovace din Turoțŭ Sân-Marton. Di de ḍi se raportéză despre cea mai mică mișcare și despre totŭ ce se petrece acolo. Până și telegramele de felicitare ce le-a primitŭ reuniunea femeilorŭ »Jivena“ suntŭ amintite. Și anume a primitŭ gratulărĭ: din Agram dela Franz Folnegovicĭ și dela redacțiunea foiei „Obzor“; din Esseg „dela frații Croațĭ“; din Sofia dela Zachaj; din Viena „dela Slovacii din Viena«; din Praga dela doi privațĭ; din Bucurescĭ dela Slovacii de acolo; din Neoplanta, Neusohl, Jolsva, Trencin ș. a.

Acéstă uimitóre atențiune ce o dă guvernulŭ și foile ungurescĭ esposițiunei slovace își are scopurile ei, negreșitŭ că nu binevoitóre. Guvernulŭ ungurescŭ cu totă ceta „patriotică‘ jidano-maghiară caută pete'n sóre și nodŭ în papură, der de ar pute închide esposițiunea orĭ d'a face pe Slovacĭ sĕ nu le tichnéscă festivitățile și sĕ nu se pótă bucura până'n urmă de resultatele muncei lorŭ materiale și spirituale.

Astfelŭ o telegramă din Pesta comunică, că guvernulŭ a pusŭ sĕ se observe câtŭ se póte de strictŭ cele ce se petrecŭ în Turoțŭ-Sân-Marton, *pentru ca în casŭ de nevoiă sĕ intervină.*

Puternicŭ guvernŭ!

Desființarea protecțiunei germane în România.

Consululŭ germanŭ imperialŭ din Bucurescĭ aduce la cunoscința tuturorŭ supușilorŭ germanĭ *de facto* în România următorulŭ emisŭ:

»Guvernulŭ imperialŭ germanŭ a renunțatŭ cu data

de 1 Ianuarie 1888 — precum s'a întêmplatŭ acésta şi din partea Austro Ungariei — la esercitarea dreptului de protecţiune asupra acelorŭ Germanĭ, carĭ nu suntŭ supuşĭ ai imperiului germanŭ (aşa numiţĭ supuşĭ *de facto*). Acéstă decisiune s'a şi adusŭ la cunoscinţa guvernului regalŭ românŭ.

»Sub astfelŭ de impregiurărĭ, vĕ încunosciinţezŭ prin acésta, că nu vi-se va mai acorda dela 1 Ianuarie anulŭ viitorŭ favorulŭ protecţiunei consulare. Vi se lasă în voiă însĕ a cere sĕ fiţĭ primiţĭ ca cetăţenĭ ai statului românŭ orĭ sĕ obţineţĭ cetăţenia germană în modŭ legalŭ“.

SCIRILE ḌILEI.

„Ellenzék“ şĭ-a aflatŭ obiectulŭ celŭ mai potrivitŭ pentru a scrie articulĭ de fondŭ, anume: *despre cânĭ*. Declară însĕ din capulŭ loculuĭ, că nu de aceea scrie despre cânĭ, pentru că doră ar invidia traiulŭ acestora, căcĭ — ḍice elŭ — pe lângă totŭ deficitulŭ în care se află, încă n'au ajunsŭ chiar până acolo, ca sĕ fiă avisaţĭ la mâncarea şi traiulŭ cânilorŭ. Cu tóte acestea se provócă la o statistică englesă, pentru a arĕta, că nu e tocmai bagatelă suma ce o consumă întreţinerea cânilorŭ şi de acea propune în fine, ca sĕ se arunce pe proprietarii de cânĭ o dare câtŭ se póte mai mare. — Prin statistica memorată s'a constatatŭ, că în Europa totŭ la 15 ómenĭ se vine unŭ câne, adecă pe continentulŭ Europei se vinŭ douĕ milióne cânĭ. Calculându-se întreţinerea pe ḍi a unui câne numai cu 5 cr., şi vinŭ 100,000 fl. pe ḍi. Acesta este calcululŭ celŭ mai micŭ, căcĭ la noi de esemplu, în Ungaria, suntŭ mai mulţĭ stăpânĭ, carĭ au mai mulţĭ cânĭ decâtŭ membrii în familiă, aşa că se póte pe uşorŭ socoti totŭ la 5 ómenĭ un câne. Câtŭ pentru costŭ, de asemenea este sciutŭ că mulţĭ cânĭ consumă pe ḍi mâncare mai multŭ decât de 5 cr., ba — după cum ḍice şi »Ellenzek« — *fórte mulţĭ cânĭ suntŭ, carĭ au unŭ costŭ la totŭ casulŭ mai escelentŭ decâtŭ alŭ unui bietŭ învĕţătoru calvinescŭ.* Pentru astfelŭ de cânĭ, aşa ḍişĭ de luesŭ, propune „Ellenzek« de a se pune o dare câtŭ mai mare. Rĕu destulŭ însĕ, că s'a pusŭ dare şi asupra cânilorŭ dela ţeră, carĭ suntŭ de mare folosŭ pentru economulŭ dela sate şi de carĭ pĕcurarulŭ şi ciobanulŭ mai alesŭ, nu potŭ sĕ se lipséscă. Dér acestia suntŭ mai toţĭ Românĭ, decĭ sĕ plătéscă!

—x—

Pentru premiile viitórei *esposiţiunĭ de vite în Deşiu*, ministrulŭ ungurescŭ de agricultură a dăruitŭ suma de 3000 fl. şi 4000 francĭ.

—x—

Scriitorii şi artiştii unguresci vorŭ face în comunŭ o *escursiune în Ardélŭ*. Vorŭ pleca la 21 Augustŭ şi vorŭ cerceta tóte locurile mai însemnate din punctŭ de vedere „ungurescŭ“ ale Ardélului. „Kolozsvár“ într'unŭ articulŭ de fondŭ arată plăcerile ce le vorŭ avé scriitorii şi artiştii ungurĭ, când vorŭ vede acestŭ pămĕntŭ „pretutindenea îngrăşatŭ cu sângele martirilorŭ ungurescĭ“, când vorŭ vedé „sfântulŭ poporŭ, despre care Ipolyi ḍisese, când era în viéţă, că e din acelaşĭ timpŭ cu cea mai vechiă limbă, cu limba sanscrită, e frate cu acéstă limbă, se trage imediatŭ din aceeaşĭ trupină străbună, avêndu-şĭ amêndouĕ originea în prima limbă de pe pămêntŭ... când vorŭ vedé pe acestŭ poporŭ, care de o miiă de anĭ este proprietarulŭ acestorŭ văi şi délurĭ sânţite, pe poporulŭ ungurescŭ... Nu este poporŭ, care sĕ fiă mai admirabilŭ, mai interesantŭ şi mai eroicŭ decâtŭ Maghiarulŭ“. — Aşa ne spune celŭ puţinŭ „Kolozsvár“ şi cine n'are minte póte sĕ-lŭ şi crédă. Cine ar fi creḍutŭ vr'odată, că în Cluşiu e atâta fantasiă! Sciau ei bine, Cluşenii, de ce cerŭ strămutarea institutului de alienaţĭ din Sibiiu la Cluşiu.

—x—

În *Fineşulŭ săsescŭ* de lângă *Cluşiu* unŭ *incendiu* a prefăcutŭ în cenuşă la 8 Augustŭ c. şese case împreună cu întregŭ mobiliarulŭ şi tóte clădirile economice din jurŭ. N'a fostŭ nimicŭ asiguratŭ. Incendiulŭ a provenitŭ din neatenţiunea unorŭ copii, carĭ erau acasă, în timpŭ ce părinţii lorŭ se aflau afară la lucrulŭ câmpului.

—x—

Sub titlul *„Scrierĭ pentru învĕţarea limbei „ Volapük“* a apărutŭ în ediţia lui Grimm Gusztáv o broşură ung. tradusă după autorulŭ germanŭ dr. Obhidal. „Ellenzék« varsă schintei şi cenuşă asupra d-rului Obhidal, despre care ḍice că a făcutŭ o limbă, numită »limba lumei«, care în sine nu este altceva, decâtŭ o infamă scurtare a bunelorŭ cuvinte originale nemţescĭ, o ticăloşire a acelorŭ cuvinte, unŭ atentatŭ cu bombe contra limbei lui Schiller şi o idiotică încercare din partea acelui doctorŭ cu capŭ de bostanŭ, Obhidal,de a prinde în curse pe ómenii cu miute, despre carĭ presupune dr. Obhidal, că şi ei au în capŭ paie în locŭ de creerĭ. »Ellenzék“ aduce şi câteva cuvinte din limba „Volapük“, arĕtândŭ că acésta este formată în mare parte din limba germană, latină etc. — Şi sciţĭ de ce „Ellenzék“ s'a cătrănitŭ aşa cumplitŭ? Fiindŭcă limba Volapük nu are nicĭ o vorbă ungurescă. Doră o limbă menită pentru comerciulŭ întregei lumĭ, nu va căuta nutrimentŭ la pólele Altailorŭ!

—x—

Între preotulŭ ungurescŭ Alex. Bethlendi şi între nvĕţătorulŭ Alex. Szekely, amêndoi în comuna *Tamasda*, din comit. Bihorului, esista o fórte mare duşmăniă, provenită din patima beţiei la care e datŭ învĕţătorulŭ. La 5 Augustŭ lucrurile au ajunsŭ la o catastrofă. În cimitirulŭ localŭ, unde funcţiona preotulŭ şi învĕţătorulŭ la o înmormêntare, scóse învĕţătorulŭ deodată unŭ revolverŭ şi dete trei împuşcăturĭ asupra preotului, care fu greu rănitŭ în céfă. Invĕţătorulŭ s'a predatŭ singurŭ autorităţei.

—x—

Societatea de acţii, înteineiată cu marĭ jertfe bănescĭ pentru esploatarea isvórelorŭ de păcură de lângă *Poiana sărată* a falimentatŭ. Licitaţiunea s'a ţinutŭ la 7 Augustŭ n.

—x—

În *Cluşiu*, reşedinţa Kulturegyletului ardeleanŭ, douĕ femei au atrasŭ într'o cursă la 7 Augustŭ n. pe fata de 15 anĭ a olarului Iosef Gyulai, anume Paulina, sub pretextŭ ca sĕ'i procure unŭ serviciu avantagiosŭ, unde a fostŭ violentată. Fata, neputêndŭ suporta o asemenea ruşine, s'a înecatŭ în Someşŭ. Afacerea e la judecătoria penală.

—x—

Noulŭ filosofŭ Heinrich *Schmitt*, cancelistŭ la judecătoria din Zombor, face în „N. fr. Presse« următórea rectificare: Premiulŭ pentru o scriere filosofică nu s'a recunoscutŭ nicĭ uneia din scrierile întrate la societatea din Berlinŭ, prin urmare nicĭ operatului sĕu (cu tótă recunóscerea amintită şi perspectiva d'a se publica scrierea de cătră societatea filosofică din Berlinŭ, care a publicatŭ premiulŭ), fiindŭ că juriulŭ n'a apreţiatŭ pe filosofii anticĭ şi din evulŭ mediu, şi pe contrarii şi succesorii lui Hegel, şi au găsitŭ că suntŭ neclarităţĭ în formă şi cuprinsŭ.

„*Romaenische Revue*“, ce apare la Reşiţa în ediţia d lui dr. *Cornelius Diaconovich*, cuprinde în fascicululŭ VII de pe luna lui Iulie: Zur Lage der Romänen in Ungarn. Rundschau: (Ungarische Zustände. — Verfolgung der romänischen Schulen. — Nationalitätenpolitik vor den Wählern. — Magyarisirung. — Heute und vor 0 Jahren. — Wahrheitsscheue Patrioten. — Romänen und Deutsche. — Magyarisirung und kein Ende. — Der ungarische Cultusminister über die Nationalitäten. — Wie das magyarische Brod gemacht wird.) — Das Thal des Pintea (Eine romänische Volkssage, erzählt von S. Fl. Marian, deutsch von Alexander Diaconovich). — Berner's »Rumänien«. — Blümlein „Vergiess“. (Romänische Volkssage in Versen, deutsch von C. de la Tismana. — Durch die Jahrhunderte, von Carmen Sylva. — Literatur (Dosoftei's Psalter. — Ein Buch über die Wallachen).

Literatura română la Castelulŭ Peleşŭ.

Cetimŭ în „Voinţa Naţională“:

Sâmbătă, 15/27 Iulie, d. şi d na V. A. Urechiă au avutŭ onórea de a dejuna la Castelulŭ Peleşŭ. După dejunŭ, la care luară parte d. I. C. Brătianu şi doctorulŭ în teologiă d. Dalton din Petersburg, Maiestatea Sa Regina dori sĕ asculte douĕ din legendele culese de V. A. Urechiă, din acele ce d-sa povestesce la seratele literarii ce dă în folosulŭ fondului statuei lui Miron Costinŭ. D. Urechiă cetì povestea lui *Ion Isteţulŭ*, (care avù atâtŭ de mare succesŭ la academiă şi pe aiurea,) cum şi legenda lui *Glónţă porcariulŭ*, o legendă minunată, comună — negreşitŭ cu variante, la mai tóte popórele ariene. În limba germană ea a fostŭ dată în versurĭ de cătră Burger; în limba spaniolă ea a fostŭ culésă de cătră folcloristulŭ Trueba; în limba francesă au datŭ de ea folclorişti ca Paul Sebillot, Francisc Blade, Cosquin.

Minunate sunt apropierile aceste ale literaturei orale ale popórelorŭ! Acestea probéză odată mai multŭ, câtŭ ar trebui popórele sĕ trăiască între ele ca nisce adevĕraţĭ fraţĭ.

Maiestatea Sa Regina a ascultatŭ, ni-se spune, cu multă plăcere legenda originală a lui Ionŭ Isteţulŭ şi a fostŭ fórte mulţămită amintindu-şĭ frumósele versurĭ ale legendei germane, sĕ o afle reprodusă în povestea lui moşŭ Dudău din satulŭ Bărbescĭ a lui Mironŭ Costinŭ.

D. Urechiă a arĕtatŭ Maiestăţei Sale *maguetele* statuei lui Mironŭ Costinŭ, şi Maiestatea Sa a binevoitŭ a provoca scurte amintirĭ din viéţa nemuritorului Cronicarŭ.

Acéstă serată literară s'a prelungitŭ mai multe ore, graţiă interesului cu care gloriósa nóstră suverană şi poetă, ascultă totŭ ce se referă la limba şi istoria naţiunei române!

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Saxonia.

(Urmare.)

Aci nu potŭ trece, fără a nu pune în vederea cetitorilorŭ reducerea şi împuţinarea cea mare a oilorŭ, carĭ la Românĭ, cu tóta abundanţa de păşunĭ şi livedĭ naturale, cu tótă economia nóstră estensivă şi raporturile primitive, au ajunsŭ sĕ fiă şi în privinţa numĕrului cu multŭ mai puţine decâtŭ în statele înaintate în cultură, cum e Germania etc., de unde păşunile şi ogórele au dispărutŭ de multŭ, cedândŭ totŭ loculŭ, ce a putulŭ fi numai brăḍdatŭ, agriculturei intensive, horticulturei şi viniculturei.

FOILETONŬ.

(25)

Misterele Veneţiei.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

VIII.

Isola Bella.

Trebue sĕ mărturisimŭ, că glumele caraghiosului erau cam prea pipĕrate în grosolănia lorŭ naivă pentru ca sĕ le putemŭ da locŭ aci. Ele erau în gustulŭ epocei şi mai cu sémă a publicului prea puţinŭ delicatŭ, căruia se adresa oratorulŭ.

Cum—cum, toţĭ rîdeau ca nisce nebunĭ şi risulŭ era aşa de comunicativŭ, încâtŭ chiar Ricardo uità vorbele d'adineaorĭ ale nebunului şi începù şi elŭ sĕ rîdă.

St. Leger se strimba, ţipa, spunea felŭ de felŭ de prostii. Alerga dela o masă la alta, vorbindŭ cu unii, dândŭ cu tifla altora, plinŭ d'o vervă îndrăcită, care părea că n'are sĕ se mai sfîrşéscă.

Deodată însĕ se opri. De unde i era faţa roşiă, acum i se învineţi. Caraghiosulŭ s'apucă cu amêndouĕ mânile de gâtŭ, pe când totŭ corpulŭ părea luatŭ din iele. Nimicŭ nu mai putea mira din partea lui. Fiecare creḍù că asta era o nouă farsă a lui, până când îlŭ vĕḍură însĕ pe bietulŭ bufonŭ că deodată cade lungŭ peste masă. Toţĭ săriră sĕ'i dea ajutorŭ.

Fiă-care bănuia că i se întêmplase ceva. În sfêrşitŭ unulŭ din ei, mai bătutŭ la capŭ, se gândi sĕ bage douĕ degete în gâtulŭ nebunului şi pe urmă ḍise cătră ceilalţĭ:

— Polişinelŭ şĭ-a înghiţitŭ instrumentulŭ.

Acésta era o întêmplare destulŭ de obicĭnuită. Nimenĭ nu cuteză sĕ se îndoiască şi fiă-care creḍù că acésta era cea de pe urmă ispravă a lui St. Leger, căruia şi începuseră sĕ-i ţie cuvĕntulŭ funebru, pe când îlŭ duceau spre castelŭ în starea destulŭ de ticălósă în aparenţă.

Însĕ Saint Leger nu trebuia s'ajungă la castelŭ pe patulŭ pe care 'lŭ duceau. Cortegiulŭ abia apucase sĕ facă 50 de paşĭ când Polişinelŭ strĕnută aşa de tare încâtŭ ómenii carĭ îlŭ duceau, de gróză, îlŭ trîntiră josŭ şi o rupseră d'a fuga. Însĕ Caraghiosulŭ în locŭ sĕ rĕmâie lungitŭ josŭ ca unŭ mortŭ, ce trebuia sĕ fie, sări deodată pe piciore, îşĭ băgă èr gâtulŭ între umerĭ, îşĭ făcu decĭ cocóşele la locŭ şi începù se ţipe.

Fiăcare intórse capulŭ şi putù sĕ védă pe caraghiosŭ probândŭ prin saltările şi strîmbăturile luĭ că nicĭodată nu fusese mai sănĕtosŭ. Când îlŭ vĕḍură acum, entusiasmulŭ ómenilorŭ de serviciu nu mai cunoscù marginĭ.

Cu deosebire s'auḍea isbucnindŭ risulŭ rĕsunătorŭ alŭ lui Ricardo. Însĕ deodată, tocmai când rîdea elŭ mai tare ţiindu-se de şoldurĭ, simţì că'lŭ scutură cineva de braţŭ. Intórse capulŭ şi vĕḍù pe Fiametta galbenă şi tremurândŭ.

— Ce ai Fiametta mea mititică? o întrebă Ricardo spăriatŭ.

— Vin' cu mine! îi ḍise Fiametta trăgêndŭ pe gondolierŭ la o parte.

Se duseră până la unŭ locŭ, unde nu mai putea nimenĭ sĕ-i audă. Atuncĭ ea se întórse spre Ricardo:

— Nu'ţĭ este ruşine, gondoliere, sĕ rîḍĭ, sĕ beai şi sĕ cânţĭ pe când pe stăpânii noştri ii aştéptă póte o primejdiă mare? ḍise ea.

— Ce primejdiă, Fiametto? întrebă gondolierulŭ.

— Ce primejdiă! nu sciu, însĕ instinctulŭ meu de servitóre devotată îmĭ spune, că stăpânii noştri suntŭ în periculŭ de mórte în momentulŭ de faţă! ḍise Fiametta.

— Ce te face sĕ credĭ acésta, dragă Fiametto?

— Ţi-se pare ţie lucru firescŭ totŭ ce se întêmplă de câteva ḍile împregiurulŭ nobilului Felice Badoer?

— Ce?

— Ce felŭ! tu Ricardo mĕ întrebĭ astfelŭ, tu care ai ridicatŭ de josŭ pe tĕnĕrulŭ Luciano asasinatŭ sub Procuraţii. la spune'mĭ, credĭ tu că pe dênsulŭ a vrutŭ ucigaşulŭ sĕ-lŭ asasineze?

— Nu, negreşitŭ, şi nimenĭ nu s'a miratŭ mai multŭ decâtŭ mine, când am vĕḍutŭ că nu era stăpânulŭ meu.

— O! dér are sĕ se lămuréscă misterulŭ aceste... fiindŭ că noi o sĕ scimŭ sĕ descoperimŭ pe ucigaşulŭ d-lui Luciano.

— Sĕ descoperimŭ de ucigaşŭ! sĕ nu doresci astfelŭ de lucru, Fiametto! ḍise Ricardo cu unŭ gestŭ de gróză.

— Pentru ce nu?

— Fiindcă elŭ nu este póte pe deplinŭ rĕspunḍĕtorŭ. Ucigaşulŭ a lovitŭ, e adevĕratŭ, însĕ unŭ altulŭ i-a îndreptatŭ mâna! ḍise Ricardo din ce în ce mai turburatŭ, gândindu se că mişelulŭ ucigaşŭ era fratele logodnicei lui.

— Şi cunóscemŭ noi pe celŭ ce a pusŭ la cale pe ucigaşŭ? ḍise Fiametta.

Astfelŭ după cele din urmă date statistice în raporiŭ cu populaţiunea la 100 ómenĭ se veneu în Ardealŭ (1884) câte 77.6 oi, în România întrégă (1884) câte 88.94 oi, ér în unele districte cum e Bacăulŭ numai 26.84. Romanŭ 33.32, Putna 40.00, Tecucĭ 40.65. Tutova 40.39, Vĕslui 40.93 oi, etc.: faţă cu aceste numere însĕ după datele biuroului de statistică alŭ Germaniei în anulŭ 1883 venéu pe câte 100 ómenĭ în Prusia occidentală 97.9 oi, în Pomerania câte 168.4, în Posnania câte 112.5. în Prusia orientală 75.9, Brandenburg câte 73.4. Hanovera 70.4, în Prusia întrégă câte 53.6 oi, ér în statele Meklenburg-Strelitz câte 187.8, Meklenburg-Schwerin 164.4. Waldeck 118.9 etc.

Acéstă comparaţiă e destulŭ de instructivă spre a ne arăta ce avemŭ de făcutŭ. Décă acum cu introducerea comasărilorŭ forţate, cultura şi ţinerea óiei ţurcane şi bârsane nu se mai rentéză, în *óiă ţigaiă* avemŭ unŭ materialŭ escelentŭ, din care prin o nutriţiune şi îngrijire sistematică şi prin o împărechiare raţională ér nu lăsată în voia naturei, în scurtŭ timpŭ s'ar puté crea totŭ aşa de uşorŭ o rassă de lână fină par excelence, câtŭ şi o rassă de carne, care sĕ susţină concurenţa cu cele mai bune rasse de carne din Anglia: Cotswold, Southdown, Lincoln, Hampshire, Shropshire etc. Lâna ţigăii, dela natură e o bună lână de pieptenĭ — nemţ. Kammwolle — care la bursele din Viena, Berlinŭ, Londra etc. se vinde maja cu câte 150—180 mărcĭ germane seu 70—80 fl. v. a. ér noi căpĕtămŭ pe ea numai câte 40—50 fl. v. a. din causa multelorŭ nodurĭ şi subţierĭ ale ei — hungerfeine Wolle — în urma deselorŭ şi îndelungatelorŭ flămêndirĭ şi neîngrijirĭ, la carĭ au fostŭ espuse oile.*)

In fine pe la órele 3 d. p. stomachulŭ nu se mai mulţămia cu privirea şi admirarea câmpului, ci ne silì sĕ venimŭ acasă unde ni se gătise unŭ prândŭ bogatŭ, care satisfăcu şi cerinţele lui. Atâtŭ bucatele câtŭ şi beuturile nu lăsau nimicŭ de doritŭ. După ridicarea mesei merserămŭ érăşĭ josŭ în curte, ca se visitămŭ frumósa colecţiune de cară şi instrumente agricole, precum şi localurile fabricei. Că cele dântâiu stăteŭ în şirurĭ sub cerulŭ liberŭ, espuse la intemperiile temperaturei, amŭ amintitŭ deja mai susŭ. In fine ne arătară găurile de unde scotŭ nisipulŭ pentru clădirĭ şi marga, pentru ameliorarea pămêntului, precum şi gropile, în carĭ îşĭ păstrau tăieţeii de sfecle.

Deórece asupra acestora trebue sĕ mai reviu odată voiu aminti acum primulŭ şi uniculŭ metodŭ de păstrare practicatŭ pân' acum. Sfeclele de zacharŭ după ce în fabrică au fostŭ tăiate mĕruntŭ şi prin opărire de o jumĕtate de oră li s'a estrasŭ totŭ zachărulŭ, se scotŭ din fabrică şi se restitue cultivatorului de sfecle, care din causă că ele afară de zacharŭ conţinŭ încă tóte elementele nutritive, ca şi sfecla neatinsă, le întrebuinţéză ca nutreţŭ de vite, parte prospete, şi parte murate. Pentru muratŭ şi conservare pe timpŭ îndelungatŭ le îngrópă pe câmpŭ în nisce găurĭ de 1 metru adâncime şi 1 metru lăţime, le acopere cu pămêntŭ, sub care ele apoi se înăcrescŭ şi conservă destulŭ de bine în tómna viitóre. După ce s'au înăcritŭ le iau numai dela unŭ capĕtŭ, rĕmânêndŭ încolo acoperite, le amestecă cu paiă tăiate — hacarbă — şi vitele le mânâncă fórte bucurosŭ. Se înţelege că modulŭ acesta de păstrare nu e pre practicŭ deórece tăieţeii eşiţĭ din fabrică conţinŭ încă fórte multă apă, peste 94%, şi decĭ nu potŭ fi transportate la distanţe mai marĭ, fără a'şĭ perde din valóre într'unŭ modŭ considerabilŭ, apoi stratulŭ de pămêntŭ pusŭ pe ele totŭ nu le feresce de mucegaiŭ în păturile din susŭ de risipă etc.

(Va urma.)

*) Celorŭ carĭ se interesézá mai de aprópe de cultura óiei ţigaie, şi cunoscŭ limba germană, le potŭ recomanda raportulŭ prof. A. Szentkirályi dela Clusŭ-Mănăstire publ. în Mittheilungen des kön ung Ministeriums für Ackerbau, Gewerbe und Handel, Pest 1886 II u. III Heft., precum şi studiulŭ meu făcutŭ în limba germană: Das Tzigaja-Schaf, ihr Wesen und ihre wirthschaftliche Nutzbarkeit, Halle a S 1887.

Mulţămită publică.

Bistriţă, la 24 Iulie 1887.

Românii din Bistriţă, avêndŭ de mai mulţĭ anĭ o lipsă fórte mare de 2 praporĭ roşi, pentru înfrumseţarea bisericei şi pentru eşirea din când în când cu dênşii la ţerină, s'au sfătuitŭ mai unii, mai alţii, că cum şi în ce modŭ s'ar puté procura aceştĭ praporĭ, după vorbire şi cugetare păşise înainte cu energiă d lŭ *Augustinŭ Cinbulia*, cancelistŭ de advocatură, şi luase asupra sa câştigarea alorŭ 2 praporĭ. In ḑiua Invierei lui Isusŭ Christosŭ s'a începutŭ lucrulŭ acesta şi făcêndŭ o colectă merse din casă 'n casă pe la inteligenţii Românĭ şi plugarĭ până când cu mare ostenélă adunase suma de 68 fl 50 cr. v. a., cu carĭ s'au procuratŭ praporii. Ca colectanţĭ au fostŭ d-lŭ *Augustinŭ Cinbulia* şi *Pavelŭ Sângeorzanŭ*, primulŭ merse pe la inteligenţa din locŭ, alŭ doilea pe la plugarii locuitorĭ în Bistriţă. Praporii s'au comandatŭ la firma *Roşu* şi *Häusler*, fotografĭ în Bistriţă, dênşii i-au făcutŭ mai ieftinŭ, decum i-ar fi procuratŭ din Pesta séu din altŭ locŭ şi şi mai trainicĭ şi eleganţĭ

Colectantulŭ d-lŭ *Augustinŭ Cinbulia*, îşĭ dă pe cale ḑiaristică, după cum a şi apromisŭ d-lorŭ contribuenţĭ, peste totŭ ce a colectatŭ dênsulŭ şi alŭ doilea colectantŭ următórea *dare de sémă:*

Alesandru Silaşi, protopopŭ 1 fl., Danilă Lica advocatŭ 1 fl, Gavrilă Manu, advocatŭ 1 fl, Pompeiu Hosu, ingineru 1 fl., Iacobŭ Morariu 1 fl., Popŭ 50 cr.. Vasile Ranta, jude la tribunalŭ 1 fl; G. Verticŭ, jude trib. 1 fl., Simion Popŭ Andron 50 cr., T. Crăciunŭ 50 cr., Demetriu Lazarŭ 30 cr., Stefanŭ Vărăreanŭ 50 cr., Graurŭ, oficialŭ 40 cr., Moldovanŭ 40 cr., Mateiu Botta 50 cr., Georgiu Cira 50 cr., N. N. 50 cr., Alesa Timoteiu 20 cr., Pavelŭ Echimŭ 20 cr., Todorŭ Beşoanŭ 20 cr, George Botta 20 cr, Milos Nicolicŭ, c. r. majorŭ 1 fl., Alesandru Roşu, fotografŭ 50 cr., Ioanŭ Curescu, c. r. căpitanŭ 1 fl., Lukács Gergely 50 cr., Virág testvérek 50 cr., N Hanganu, c. r. căpitanŭ 1 fl., Danilă Pascu 20 cr., Gavr. Neamţu 50 cr., F. Häusler, fotograf 50 cr., Andreiu Pasculŭ 50 cr., Nicolau Hăsfălcanu 1 fl., Ioanŭ Moldovanŭ (Cuiuţiu) 1 fl, Regina Marolda 50 cr., George Mateiu, tipografŭ 50 cr., Nico Marinŭ, c. r. căpitanŭ 1 fl, Ioanŭ Cristea 40 cr., Ioanŭ Gavriluţŭ 50 cr., George Romanŭ, c. r. sergentŭ 20 cr., Ioane Vasilichi 50 cr, Antonŭ Breharıu, c. r. sergente 1 fl., N. Bohoţielŭ, c. r. sergente 50 cr. Blându 50 cr., Silvestru Bezerusky 1 fl, Samuilŭ Klein, maler 1 fl.. Ioane Petrinjelŭ 40 cr., Vasele Ilie 20 cr., Danilă Dura 30 cr., Tergovits Eduard 1 fl., Garabet Balintŭ 50 cr., Greger Szongott 1 fl., Ceuşianu, c. r. locotenentŭ 40 cr., Nicolae Băilă, c. r. sublocotenentŭ 1 fl., Teodorŭ Dorotheiu 50 cr, Sam. de Urbanŭ 30 cr., Parasca, c. r. sergentŭ 20 cr., T. Popŭ 30 cr., Raveca Roşŭ 50 cr., Parascu Pokornyi 40 cr, Mihaiu Dorotheiu sen. 50 cr, Ioanŭ Geţia, corporalŭ de poliţiă 50 cr.. Sam. Gross 50 cr., Stefanŭ Ungurŭ 30 cr., Teofilŭ Grigorescu, învĕţătorŭ 50 cr., Clementŭ Anisiu, papucarŭ 50 cr., M. Pasculŭ 10 cr., Ioanŭ Mureşianu, măiestru pardositorŭ 1 fl., Mihaiu Dorotheiu jun. 20 cr., Teodoru Ceuca 40 cr., Mitru Botcariu 20 cr.. Goriţa Gaborŭ 20 cr., Lazarŭ Ruben, malerŭ 50 cr., Mitru Beşovanŭ 20 cr,, Mitru Marcu 50 cr., Alesandru Tarţia 50 cr., Mitru Ursulŭ 20 cr., Mihaiu Mititeanu 50 cr., Vasile Berbecariu 20 cr., Pavelŭ Prislopanŭ 20 cr, Mitru Tĕrnoveanu 20 cr., Mitru Cuculŭ jun. 20 cr., N. Gonza 20 cr., Ore cine 40 cr., I. Pinzi 1 fl., Ioanŭ Berbecariu 10 cr., Dim. Vichi, c. r. sergentŭ majorŭ 1 fl., Ioanŭ Ilie 50 cr, Carolina Galŭ 1 fl., Fira Szatary 50 cr., August. Cinbulia 50 cr., Ioanŭ Berbecariu 20 cr., Ioanŭ Botta 10 cr, Stefanŭ Turnumată 20 cr., Vasile Tĕrnoveanu 20 cr.

(Va urma).

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

GASTEIN, 11 Augustŭ. — Impĕratulŭ germanŭ a plecatŭ de aci erĭ la 3½ óre după amédḑi.

ORŞOVA, 11 Augustŭ. — Prinţulŭ de Coburg se îmbarcă aci pe unŭ vaporŭ închiriatŭ şi va debarca în tóte porturile bulgare.

CONSTANTINOPOLŬ, 11 Augustŭ. — In urma schimbărei ce a luat'o cestiunea bulgară, Pórta a renunţatŭ a mai trimite circulara cătră puterĭ. In cercurile diplomatice se vorbesce că nicĭ o putere nu recunósce pe prinţulŭ de Coburg înainte de a fi recunoscutŭ de Pórtă.

SALZBURG, 11 Augustŭ. — Impĕratulŭ germanŭ a sositŭ aci.

DIVERSE.

Unŭ legatŭ mare. — Regele tunurilorŭ Krupp a făcutŭ, după cum comunică pressa renană de Vestfalia, o donaţiune d'unŭ milionŭ de mărcĭ constituindŭ o fondaţiune pentru lucrătorii giganticei sale fabricĭ de tunurĭ.

* *

Congresŭ Volapükistŭ. — La 6 Augustŭ n. s'a întrunitŭ în München alŭ doilea congresŭ volapükistŭ, fiindŭ salutaţĭ ospeţii din partea reuniunei volapükiste din München. Preotulŭ Schleyer, inventatorulŭ limbei universale, a primitŭ presidiulŭ de onóre şi vorbi despre însemnătatea limbei universale. După aceea s'a cântatŭ cu acompaniare de musică imnulŭ volapük de Schleyer, precum şi unŭ cântecŭ de H. Sehnepper, preşedintele reuniunei volapükiste din München în 6 Augustŭ au începutŭ desbaterile.

* *

Unde nu se póte îngropa. — Din Neapole se anunţă, că groparii (îngropătorii) s'au pusŭ în grevă. E de doritŭ acum, ca în Neapole sĕ facă grevă şi—mórtea, în năcazulŭ groparilorŭ.

* *

Contra porţiilorŭ micĭ la birturĭ.— Sub preşedinţa prefectului s'a formatŭ în Parisŭ o societate cu scopŭ d'a constrînge pe birtaşĭ, a servi porţiile de carne după greutate. In prospectŭ se ḑice: „Listele de bucate suntŭ destulŭ de scumpŭ socotite şi decĭ nu e cu cale a fi supuşĭ arbitriului birtăşiţei, câtŭ de mare sĕ fiă porţia. Celŭ ce cumpĕră pâne de 2 sous (crucerĭ) póte alérga la judecătoriă, décă e mai uşoră de cum e prescrisŭ; unŭ biftecŭ de 2 francĭ trebue sĕ fiă câtŭ o farfuriă de mare. Domniilorŭ birtaşĭ, carnea fértă o vindeţĭ întreitŭ de scumpŭ decum o plătiţĭ. decĭ în schimbŭ nu lăsaţĭ sĕ plece óspeţii în acelaşĭ timpŭ cu stomachurile góle şi cu buzunarele góle“. Reuniunea are 12,000 membri.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

— Da, îlŭ cunóscemŭ! repetă Ricardo strîngêndŭ pumnii.

— Şi în ḑiua ceremoniei logodnei, când cortegiulŭ eşea din biserica metropolitană a Padovei, credĭ că numai din întâmplare s'a desprinsŭ bolovanulŭ de piatră şi a cădutŭ de pe coperişulŭ casei la unŭ pasŭ de tênĕrulŭ Felice Badoer? Spune tu, Ricardo, nu credĭ curatŭ că piétra i a fostŭ aruncată într'adinsŭ?

— Da! In clipa aceea mi-se pironiseră ochii pe podestatulŭ, — ḑise Ricardo bătêndu-se pe frunte. — Ei bine, Fiametta mea mititică, tu îmĭ aducĭ aminte a cum o particularitate pe care aşĭ fi uitat'o negreşitŭ décă nu mĭ-ai fi adus'o aminte..

— Ce?...

— Cu o clipă mai 'nainte d'a cădé petra, nu-şĭ oprise podestatulŭ calulŭ în locŭ?

— Ca sĕ se plece la ferĕstra litierei (trăsurei) în care mergea fiica Adriaticei.

— Celŭ puţin aşa vrea elŭ sĕ ḑică. Ei bine, sunt sigurŭ acum că tocmai când îşĭ oprì elŭ calulŭ, îşĭ pironi privirea, scii, numai o clipă pe casa de unde a cădutŭ pétra.

— Asta era semnalulŭ pe care îlŭ da ucigaşilorŭ.

— Credĭ tu, Fiametto?

— Te mai îndoiescĭ, Ricardo? te îndoiescĭ! ḑise Fiametta bătêndŭ în palme cu unŭ accentŭ de desperare.

— Ba nu, nu mĕ mai îndoiescŭ! ḑise Ricardo a cărui fisionomiă veselă se întuneca totŭ mai multŭ de când vorbea cu Fiametta,

— Altceva n'ai mai băgatŭ de sémă? întrebă camerista.

— Oh, da, încă ceva, fiindŭ-că, nu-i aşa? trebue sĕ-ţĭ spunŭ totŭ, Fiametto!

— Vedĭ bine, totŭ, spune'mĭ totŭ şi sĕ-ţĭ aducĭ aminte că viéţa scumpilorŭ noştri stăpânĭ atérnă de asta . . .

— Ei bine, în ḑiua când amŭ plecatŭ noi din Padova, fiindŭcă nu mi-se spusese ce sĕ facŭ, mĕ dusesemŭ în grajdŭ sĕ vĕdŭ calulŭ pe care trebuia sĕ lŭ încalice tênĕrulŭ meu stăpânŭ. Calulŭ ăsta, după cum ai putută sĕ bagĭ şi tu de sémă, este unŭ calŭ fórte frumosŭ, dér fórte iute şi speriosŭ pe câtŭ se póte. Pe când voiau sĕ pună şeua pe elŭ, mĕ uitamŭ la o şea fórte scumpă pe care voiau sĕ i-o pună . . . când băgaiŭ de sémă sub oblânculŭ de dinainte, în loculŭ unde trebuia sĕ bată în gărbiţa calului, unŭ cui alŭ cărui vîrfŭ trebuia sĕ înţepe şi sĕ întărîte calulŭ îndată ce l'ar fi încălecatŭ călăreţulŭ.

— Şi asta era încă o încercare ca sĕ-lŭ omóre.

— Ḑĕu, eu am creḑutŭ întâiu că a fostŭ numai vre o prostiă a unui lucrătorŭ şi am smul-o cuiulŭ fără sĕ spunŭ nimĕnui. Cu tóte astea, ţinêndŭ sémă de loculŭ unde era pusŭ, trebue sĕ mărturisescŭ că este mai multŭ decâtŭ sigurŭ că cuiulŭ fusese pusŭ într'adinsŭ.

— Sĕ fii sigurŭ, Ricardo, că stăpânii noştri suntŭ încungiuraţĭ de curse şi de pericule şi nu credŭ că ar fi de prisosŭ ca sĕ ne încercămŭ sĕ-i ferimŭ.

— Ce trebue sĕ facŭ pentru asta, draga mea Fiamettă? Poruncesce tu şi eu facŭ.

— O Dómne, eu nu credŭ că trebue sĕ ne ţememŭ aşa de multŭ câtă vreme mirii se vorŭ afla în sala ospeţului şi chiarŭ câtă vreme vorŭ sta în insulă. . . Décă i-ar lovi podestatulŭ, orĭ cine ar puté pricepe. Insĕ tinĕra mea stăpână a spusŭ, că doresce sĕ se culce în nóptea acésta în Padova, în schitulŭ Fetelorŭ Nobile. Cum o sĕ se facă drumulŭ dela Isola Bella până la Peschiera?

— Oh, câtŭ despre acésta, mĕ însărcinezŭ eu! Eu am sĕ fiu şefulŭ luntrilorŭ în carĭ au sĕ se stăpânii noştri şi n'am sĕ primescŭ pe bordŭ decâtŭ ómenĭ bine cunoscuţĭ de mine şi de carĭ voiu putĕ rĕspunde.

— Imĭ făgăduescĭ, Ricardo?

— Da, drăguţa mea Fiamettă, pe iubirea ce am pentru tine, îţĭ făgăduescŭ!

— Te credŭ. Mai înainte de plecare du-te de visitéză luntrile. Eu mĕ întorcŭ la castelŭ unde póte sĕ se bage de semă lipsa mea.

— Şi când ne cununămŭ? întrebă Ricardo ţinêndŭ pe cameristă de fustă.

— Peste puţină vreme.

— Şi pană atuncĭ?

— Ţine arvuna acésta! ḑise fata trămiţêndŭ o bezea*) gondolierului.

In sala cea mare a ospĕţului tótă lumea ridea, cânta, vorbea; numai podestatulŭ sta cu sânge rece. Ér Felice Badoer, deşi nu era aşa de veselŭ ca ceilalţĭ, era dusŭ de vîrtejulŭ petrecerei şi nicĭ nu băga măcarŭ de sémă adânca mâhnire întipărită pe figura Veneţiei.

(Va urma.)

*) Semnŭ de sărutare, făcutŭ cu degetele pe buze.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 10 Augustŭ st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	100 40
Rentă de hârtiă 5%	87.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 40
Bonurĭ rurale ungare	104 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale transilvane	104 30
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 75
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 25
Renta de hârtiă austriacă	81 35
Renta de arg. austr.	82 60
Renta de aurŭ austr.	112 65
Losurile din 1860	136 20
Acțiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung	286.25
Act. băncei de creditŭ austr.	281.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 95
Napoleon-d'orĭ	9.99
Mărcĭ 100 imp. germ.	61 77
Londra 10 Livres sterlinge	126.15

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 28 Iulie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	92—	92½
Renta rom. amort. (5%)	94½	95½
» convert. (6%)	88¼	89—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	104½	105—
» „ „ (5%)	89½	90¼
» » urban (7%)	102¾	103/½
» » » (6%)	93½	94½
» » » (5%)	87½	87—
Banca națională a Românieĭ 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	14.½
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.02½	2.04½

Cursulu pieței Brașovu

din 11 Augustŭ st. n. 1887

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.60	Vênd.	8 64
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.98	»	10 02
Lire turcescĭ	»	11.25	»	11.30
Imperialĭ	»	10.25	»	10.30
Galbenĭ	»	5.90	»	5.98
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110 ½
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 oră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Brașovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Săcuime* (S. Georgĭ): 1 oră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Săcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
	—	—	—	1.14
Predealŭ	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ	—	10.12	—	—
	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8 24	—	5 28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Hașfaleu	9 37	—	8 35	—
Sighișora	10 53	—	9.02	—
	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediașŭ	12 03	—	10 37	—
Copșa mică	12.26	—	10 59 / 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1 23	—	12.33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2 .8	—
Vințulŭ de susŭ	2 49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5 28	Trenu de persóne
	5.21	—	5 56	
Clușiu	—	6.01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6 58
Ghirbĕu	—	—	—	7 14
Aghirișŭ	—	—	—	7.2.
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezö-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneția-Orădii	—	—	Trenu de persóne	10.57
	—	9.11	—	11.07
Oradia-mare	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11 05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12 02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2 01	—
Venția-Orădii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oșorheiu	—	—	—	2.19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriș	—	—	—	5.53	—
Gârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedișu	—	—	—	6.20	—
Clușiu	—	10.31	—	6.38	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	1 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	2 33	—	—	—	9.16
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 11	—	—	—	10.—
Uióra	1 18	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2 25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blașŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copșa mică	4.01	—	—	—	2.13
Mediașŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.5	—	—	—	3.31
Sigișóra	5.42	—	—	—	4 32
Hașfaleu	6.01	—	—	—	5.02
					6.53
Homorod	7.27	—	—	—	7.43
Augustinŭ	8.08	—	—	—	8 23
Apatia	8.36	—	—	—	9.02
Feldióra	9 06	—	—	—	9 52
Brașovŭ	9.46	5.37	—	—	—
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile grósc.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	1.01	—	4.51
Orăștia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicica	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9 33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulișŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovațŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	2.31
Szolnok	—	2 32	4 59
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovațŭ	4.43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulișŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.78	—
Branicica	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	5.19	—	6 33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.18	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenu de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Hațegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Banița	—	—	6 40
Petroșeni	—	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșeni	—	—	6.10
Banița	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7 37
Pui	—	—	8.20
Hațegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ